

Nygammal dikt av Sapfo

af Lars Rydbeck

En ny dikt av Sapfo! Jag läser den med osentimental filologandakt i specialutskicket den 21 juni från *The Times Literary Supplement*. Det är den fjärde dikten av Sapfo som kan betraktas som någorlunda fullständig. Den förra nästan kompletta Sapfodikten, "Några anser en ryttarhär vara det vackraste på den svarta jorden", återfanns på en papyr sommaren 1914.

Den nya dikten är hoppuzzlad från ett gammalt fragment och en nyligen dechiffrerad papyrus, som tjänstgjort som "omslagspapper" till en mumie. Texten är nerskriven ca 300 f Kr och står alltså närmre Sapfo (ca 600 f Kr) än någon annan känd Sapfotext. Dikten består av 6 stycken 2-radiga strofer, alltså inalles 12 rader. Först ber Sapfo sina "flickor" att ägna sig åt lyrspel och Musernas ljuvliga gåvor. Denna bön leder henne över till det egentliga temat, hennes eget obönhörliga åldrande:

"men min en gång fina kropp har ålderdomen nu kuvat; mitt hår har blivit vitt i stället för svart; mitt hjärta har blivit tungt, mina knän bär mig inte, de som en gång var rörliga i dansen som hjortkalvar. Denna situation sörjer jag ofta över; men vad kan man göra? Det finns inget sätt att inte bli gammal, när man är människa."

Sedan illustrerar Sapfo denna sin erfarenhet med ett mytologiskt exempel, så som hon brukar göra. Tithonus bars iväg till världens ände av den rosenfingrade Eos: "dock med tiden besegrade den grå ålderdomen honom". I myten är han en odödlig kvinnas borttynande och senilt lallande make.

Det är nestorn inom utforskningen av grekisk lyrik, Martin West, som presenterar dikten i *The Times Literary Supplement* (24 juni) och det är från hans försök till översättning som min översättning gjorts. Hans sammanfattning är mer personlig än vad vi vant oss vid hos den knivskarpe filologen West: "Dikten är enkel, koncis, perfekt formad, ett ärligt, opretentiöst uttryck för mänskliga känslor, värdig i sin återhållsamhet. Den rör oss både genom vad den säger och genom vad den lämnar outtalat".

Redaktionel tilføjelse:

Sapfodigtet er publiceret i *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 151, 2005, pp. 1-9.

West's tekst er følgende:

⊗ Ὕμμες πεδὰ Μοῖσαν ἰ]οκ[ό]λπων κάλα δῶρα, παῖδες,
σπουδάσδετε καὶ τὰ]ν φιλάουδον λιγύραν χελύνναν·
ἔμοι δ' ἄπαλον πρίν] ποτ' [ἔ]οντα χροά γήρας ἤδη
ἐπέλλαβε, λεῦκαι δ' ἐγ]έροντο τρίχες ἐκ μελαίναν·
βάρυς δέ μ' ὁ [θ]ῦμος πεπόηται, γόνα δ' [ο]ῦ φέροισι,
τὰ δὴ ποτα λαίψηρ' ἔον ὄρχησθ' ἴσα νεβρίοισι.
τὰ <μὲν> στεναχίσδω θαμέως· ἀλλὰ τί κεν ποείην;
ἀγήραον ἄνθρωπον ἔοντ' οὐ δύνατον γένεσθαι.
καὶ γάρ π[ο]τὰ Τίθωνον ἔφαντο βροδόπαχυν Αὔων
ἔρωι φ . . αἴεισαν βάμεν' εἰς ἔσχατα γᾶς φέροισα[ν,
ἔοντα [κ]άλοιν καὶ νέον, ἀλλ' αὐτον ὕμωσ ἔμαρψε
χρόνωι πῶλιον γήρας, ἔχ[ο]ντ' ἀθανάταν ἄκοιτιν. ⊗